

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 6, četrtletno Din 18, polletno Din 36, ceoletno Din 72; za inozemstvo Din 72 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Glasilo Socialistične stranke Ju-

Državna liceja
jana-Strosmajer

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska a št. 2, pritličje.

Štev. 54.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1925.

III. Leto.

Po strankinem zboru.

V nedeljo, 20. decembra 1925 se je vršil v Celju pokrajinski zbor SSJ. S ponosom in radostjo lahko rečemo: pokrajinski zbor SSJ je pokazal in dokazal, da stopa stranka znova na pot resnega dela in nastopa znova pot napredka. Na kongresu ni bilo več mesta za prerekanja, za razkrajajoče tendence v socialističnih vrstah in resnemu delu, resnim razmotrivanjem so posvetili sodrugim-delegatim svoj dragoceni in pičlo odmerjeni čas.

Ze v soboto je pričelo s predpripravami in posvetovanji pokrajinsko načelstvo. Ob pregledu poslovanja in delovanja v tekočem letu je bila pač vsem skupna zavest: drugačne uspehe bi lahko dosegel socialistični pokret, če ne bi razdvojenost delavskih vrst in socialističnih organizacij omogočila najstrašnejši reakciji v državi popolnega razmaha.

Vladajoči reakciji je zato veljal tudi prvi protest pokrajinskega zbora. In tej reakciji je napovedal pokrajinski zbor najbrezobzirnejši boj. SSJ bo vodilna sila v boju proti vladajoči reakciji.

Pokrajinski zbor je dalje obravnaval vsa pereča gospodarska, politična in socialna vprašanja. S strokovnjaško izdelanim referatom je uvedel s. Viktor Grčar razpravo o agrarnem programu naše stranke. V stranki je zmagovalo načelo, da je treba čim prej upostaviti tudi v vrstah kmečkega delavstva in v vrstah malih kmetov socialistične organizacije. Da ponese stranka socialistično misel tudi na deželo in pritegne v socialistično fronto tudi kmečki proletarijat, to nalogo je prevzel nase zadnji strankini zbor.

Prav tako važno in temeljito je razpravljaval kongres o samoupravi ljudstva. Po referatu s. dr. Celestina Jelena je bilo kaj lahko, da je

pokrajinski zbor našel tudi v tem pravcu pravo smer in sprejel resolucijo, ki jasno zahteva strankino taktiko v pogledu oblastnih in srezkih samouprav.

Samo ob sebi se razume, da pokrajinski zbor ni mogel prezreti socialno političnih ustanov in splošnega stanja socialne politike v državi. In, zato se je kongres obširno bavil s socialnim zavarovanjem, pasivnostjo bolniškega zavarovanja in za prvo zahtevo si je postavil takojšnjo izvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja.

Na drugem mestu prinašamo resolucijo, ki jo je sprejel pokrajinski zbor glede bodoče strankine taktike. Dobro se je zavedal zbor, da se odslej stranka ne sme več cepiti in drobiti na taktičnih vprašanjih. Zato mora biti jasna in določna strankina taktična linija in izvoljenega načelstva naloga je, da po tej resoluciji uravna svojo taktiko.

Ze gori našete razprave pričajo, da pomeni zadnji pokrajinski zbor važen mejnik v našem socialističnem pokretu. Sedaj velja le, da bodo postale vse besede meso in kri, pa bo prihodnji pokrajinski zbor lahko ugotovil: stranka je delala, se uveljavljala, napredovala in socialistična misel je zmagovala.

Preko vseh nergačev in vseh razbijačev stopa stranka zdrava in čvrsta v fronto boja, v fronto onih, ki hočejo zmage socialistične misli in zmage socializma. Medsebojna blatenja in medsebojna prerekanja pa prepušča stranka onim, ki jim je tuja socialistična misel in tuja zmaga delavskega razreda. S parolo razrednega boja bo pridobivala stranka, to je najlepše spoznanje, ki ga je znova utrdil pokrajinski zbor.

„Delavska Politika“.

Na drugem mestu prinašamo oglas Konzorcija »Delavske Politike«, ki vabi delavce, da ta nov delavski dnevnik naroče, ga čitajo, širijo in vanj dopisujejo.

Ker oglas sam popolnoma točno oriše potrebo delavskega, v socialistično razrednem duhu pisanega dnevnika v Sloveniji, nam topogledno pač ni treba dostaviti nobene besede. Zamoremo samo tudi mi najtoplejše priporočiti, da bodi vsak član naše stranke naročnik novega dnevnika in agitator zanj. Če hoče delavstvo, da bo njegov glas čula široka javnost, mora imeti svoj dnevnik in za tem dnevnikom mora stati celokupno razredno delavstvo v Sloveniji.

Če smo se kljub temu odločili, da napišemo ob rojstvu »Delavske Politike« še posebej nekaj vrstic, nas vodijo k temu sledeči razlogi:

»Delavska Politika« bo sicer socialistično pisan dnevnik, ne bo pa glasilo Socialistične stranke Jugoslavije, kajti strankino glasilo za Slovenijo ostaneta še za naprej »Socialist« in »Volkstimme«. Tako je tudi prav in potrebno. Če kljub temu podpiramo z vsoto »Delavske Politike«, je to samo znamenje zaupanja v pravilnost našega političnega gledanja. Mi se zavedamo, da ne more nobena sila delavskega političnega gledanja usmeriti v drug pravce, kakor sta program in tak-

tika SSJ. Zato se sicer neodvisnega, toda v socialistično-razrednem duhu pisanega lista ne bojimo, ampak ga pozdravljamo. Neodvisen list, ki ni glasilo kake stranke, ima možnost in celo dolžnost, da zavzame svoje objektivno stališče napram vsem pojavom javnega življenja, on zamore v krog svojih čitateljev in naročnikov pritegniti tudi ono delavstvo, ki danes, iz kakršnegakoli razloga, še ni v vrstah SSJ, neodvisen delavski list zamore tudi lažje odpreti svoje predale diskusijam, ki se jih udeležijo somišljeniki raznih delavsko-razrednih struj v Sloveniji. Tak list pa nujno rabi- mo, da se razbiti drobeci zopet najdejo in vidijo, da razlike v njihovem gledanju vendar niso tako velike, da bi onemogočale skupno delo in skupno akcijo, ki naj bosta predhodnica duševnega in organizacijskega edinstva delavstva na Slovenskem.

Da se bodo vse te danes razbite in razdvojene sile znašle enkrat na skupni poti, o tem ne dvomimo, k temu naj pripomore ravno dnevnik. Da bo pa ta pot socialistična, o tem pa tudi ne dvomimo, ker smo prepričani, da je edino možna razredna delavska politika ona, ki gre po socialistični poti.

Mi nismo nikaki nestrpneži ali sektaši, ki bi se ograjali s kitajskim zidom, mi se življenja, boja,

svobodnega razgovora ne bojimo, mi vemo, da ni nobena delavska stranka radi sebe same na svetu, ampak radi delavstva: Zato se delavskega gibanja, pa naj še tako vre, ne bojimo, kajti vemo, da se bo iz tega kaosa izkristaliziralo končno zdravo socialistično gibanje, v katerem bo mesta za vse, ki se razredno zavedajo in ki so dobre volje.

Vemo tudi, da bo mnogo prigovorov k dnevniku, češ, izdaja ga ta in ta. Povedati moramo, da lista ne izdaja ena posamezna oseba in povedati moramo tudi, da ni nobena posamezna oseba dala niti fیکا za »Delavsko Politiko«. Delavske organizacije so one, ki so žrtvovale za list in delavstvo ima pravico od svojih organizacij zahtevati, da jim nudijo za delavski denar to, kar delavstvo najnujnejše rabi in to je danes dnevnik. Delavske organizacije pa bodo tudi vršile kontrolo nad pisavo lista, v čemur je najjačja garancija za to, da bo list zastopal le delavske interese.

Kadar naročate in čitate meščanske liste (»Jutro«, »Slovenec« i. dr.), ki so v tisočih izvodov razširjeni med delavci: ali se kdaj prašate, kdo piše in izdaja te liste?

Pri teh listih si stavljajte taka vprašanja in se zavedajte, da jih izdajajo Vaši razredni nasprotniki! Vi nimate na pisavo teh listov najmanjšega vpliva, pri »Delavski Politiki« pa ima vsak delavec možnost in celo dolžnost, da potom svoje organizacije kontrolira pisavo svojega dnevnika!

Upamo in zahtevamo, da bo »Delavska Politika« svojo težko nalogo v polni meri izpolnila in postala najjačja obramba delavcem proti napadom meščanskih strank. Če bo »Delavska Politika« to svojo nalogo izpolnjevala vestno in dobro, nas bo vedno našla ob svoji strani!

Uprava »Delavske Politike« bo pošljala nekaj časa vsem naročnikom »Socialista« »Delavsko Politiko« na ogled. Ker bo izhajal poslej »Socialist« samo enkrat mesečno, pozivljamo vse naročnike »Socialista«, da naroče takoj »Delavsko Politiko«, bodisi po pošti ali pa pri kolporterju. »Delavska Politika« stane mesečno: v Ljubljani z dostavljanjem na dom Din 20, izven Ljubljane po pošti Din 22, posamezna številka Din 1.25.

Pozdravljeni, sodrugih v Šoštanjju.

Poslali ste nam zapisnik skupne seje odborov obeh socialističnih skupin, ki se je vršila dne 12. decembra 1925.

Odkrito rečeno: z veseljem smo prebrali sklepe skupne seje in v ravnanje in v vednost vsem sodrugom objavljamo podani zapisnik.

Pred objavo pa moramo pribiti par stvari: razdvojeni ste bili v dveh organizacijah ste živeli. Vendar pa ste ostali zvesti socialistični misli, zvesti socializmu. Vas niso uklonili, Vas niso prestrašili težki dnevi, ki jih je preživljal v zadnjih letih socialistični pokret v Sloveniji. To bodi v izpodbudo vsem ostalim sodrugom in Šoštanjski sodrugih so lahko za vzor celi Sloveniji.

O seji, ki se je vršila, so sestavili Šoštanjski sodrugih nastopni

zapisnik

skupne seje odborov obeh socialističnih skupin v Šoštanjju, ki se je vršila dne 12. dec. 1925 ob 18. uri.

Sejo odprl sodr. A. Rožič, v predstvom pa sta izvoljena na predlog sodr. Arzenška ss. Jesenšek in Štraus.

Kot predmet razprave predlaga s. Štraus sledeči dnevni red:

1. Poročilo načelnikov, tajnikov in blagajnikov.
2. Predlogi in sklepi k združitvi obeh skupin v SSJ.
3. Slučajnosti.

Ad. 1. Sodr. Jesenšek kot načelnik bivše Naprejeve skupine poroča, da se je razbila stranka v dve skupini vsled nekaterih načelnih vprašanj, predvsem pa vsled nenotnega plačevanja progresivnega davka. Ob prihodu s. Štrausa v Šoštanj se je bilo načelno sklenilo, da se obe organizaciji združita v eno soc. stranko SPJ. Ta sklep je objavil Socialist, ni ga pa hotel priobčiti Naprej, kar nam je dalo povod, da smo še bolj izgubili zaupanje v načelo javnosti Naprejeve skupine. Mi se med seboj nismo nikdar prepirali, zato je združitve

tem lažja. Naš odbor je to sklenil in vam sporočil in mi smo pripravljeno izročiti skupni organizaciji ves naš inventar in gotovino.

Isto poudarja tudi s. Arzenšek z naglasom, da smo bili razdvojeni le zato, ker so bili sprti vodilni organi, naša organizacija je sedaj razpuščena in smo za združitev. S. Rožič odobrava izjave obeh govornikov ter poudarja, da je bilo naše stališče vedno za združitev.

Tajnika ss. Ferderer in Szabo poročata, da sta pripravila vse za medsebojno predajo odnosno prevzem tajniških poslov, arhiva in spisov.

S. Arzenšek, blagajnik Naprejeve skupine poroča, da ima v blagajni Din 616.83 gotovine. Predlaga, da se izvolita dva člana, ki bosta pregledala dohodke in izdatke s prilogami blagajnikov obeh skupin.

S. Bolha poroča, da ima v blagajni in naloženo v konzumnem društvu gotovine Din 386.18. Nato se izvolita za pregled blagajniških knjig ss. Koradej in Štraus. Po pregledu, ki se je v navzočnosti vseh takoj izvršil, poročata, da sta našla vse v popolnem redu.

S. Arzenšek stavi kot pogoj k združitvi predlog, da se priznajo članom Naprejeve skupine, ki so redno plačevali prispevke vse pravice starih članov, ako plačajo članske prispevke za januar 1926.

Predlog se sprejme soglasno. Istotako se enoglasno potrdi predlog za sprejem vseh članov skupine v SPJ. Na predlog s. Koradeja ostanejo funkcionarji stranke isti kot so bili, novi se naj izvolijo na obnem zboru, ki se naj vrši, dne 6. jan. 1926 ob 9. uri v hotelu »Jugoslavija«.

S. Štraus stavi za občni zbor sledeči dnevni red:

1. Poročilo odbora; a) načelnika, b) tajnika, c) blagajnika, (d) revizorjev.
2. Čitanje zapisnika seje združitve obeh soc. skupin.

3. Volitev odbora.
4. Organizacija in tisk.
5. Slučajnosti.
- Ad. 3. Prireditve Silvestrovega

večera se prepusti kulturni organizaciji Svobodi v krogu z vsemi organizacijami. Ob 21. uri zaključil predsednik sejo.

Brez trinajste plače.

V zadnjih letih se je ustanovil v pogledu plačevanja zasebnih nameščenecv sledeči sistem: poleg rednih mesečnih prejemkov so dobivali zasebni nameščeneci za božične praznike tudi posebno nagrado, ki je odgovarjala običajno enomesečni plači. Ta način se je tekom let tako ustalil, da je postala tudi trinajsta plača del rednih prejemkov. Se več. Zasebni nameščenec je tekom časa popustil na redni mesečni plači, računajoč, da mu trinajsta plača izravna na prejemkih ono, kar tekom leta premalo prejema na plači.

Trinajsto plačo je zasebni nameščenec tekom leta prihranil, s tem, da je prejemal celo leto manjšo plačo, kakor pa bi mu pritakala. Edino napako pa je žal napravil zasebni nameščenec: svoje trinajste plače običajno ni pogodbeno, pismeno ustanovil in verujoč delodajalčevi poštenosti pustil to vprašanje nerešeno. Dejanski si je trinajsto plačo sam prihranil, pravno pa je to pravico le redko ugotovil.

Ta vera v delodajalčevo zeneroznost in dobrotljivost pa se je letos nad zasebnimi nameščeneci kruto in bridko maščevala.

Za letošnje božične praznike so lahko videli tudi zasebni nameščeneci, kako dobrotljivi in zas. nameščenecem naklonjeni so g. čestiti delodajalci.

Dogovorjeni, so ukiniteli za božične praznike skoro vsem zasebnim nameščenecem trinajste plače. Tako so delodajalci izvedli ponovno redukcijo plač zasebnih nameščenecv.

Najhujšim preganjanjem so izročeni zasebni nameščeneci. Brezposelnost je v vrstah zasebnih nameščenecv največja. Zato so se delodajalci poslužili ugodne prilike in že tekom leta izvedli skoro brezizjemno v vseh podjetjih in obratih redukcijo mesečnih plač. Ogabnih

sredstev so se poslužili in se še poslužujejo. Vsakdanje je, da jemljejo delodajalci moške in ženske moči brezplačno na poizkušnjo, pa jih po par mesecih zopet odslove, potem pa dobe druge in nove volonterje.

Ker pa lahko dobi delodajalec zasebnega nameščenca zastoj v službo, kaj čuda, če potem reducira plače že zaposlenim ljudem. —

Dvakrat grda je zato ukinitve božičnice. Vsaj je to božičnico zasebni nameščenec krvavo in pošteno zaslužil. Poleg redukcije mesečnih plač pa je sedaj odvzeta zasebnim nameščenecem tudi božičnica. —

Minuli so že davno časi, ko si je lahko zasebni nameščenec z božičnico privoščil razvedrilo in zabavo. Za najnujnejše stvari potrebuje sedaj zasebni nameščenec trinajsto plačo. Da bi kupil otroku gorkega perila, ženi nove čevlje, zato potrebuje zasebni nameščenec trinajsto plačo. In ne za zabavo, ne za razvedrilo!

Pribiti moramo, da se je postavil na čelo onih, ki so odvzeli nameščenecem trinajsto plačo, ravno ljubljanski mestni magistrat. Dasi nihče ne trdi, da so plače magistratnih uslužbencev, mestnih profesionalistov in paznikov dohodarstvenega urada take, da si more z rednimi prejemki oskrbeti najpotrebnejše za preživljanje.

Povedati moramo, da mi ne zastopamo miloščinarjev. Mi ne prosimo nagrad. Zasebni nameščenec upravičeno zahteva zahtevam, delu in potrebam odgovarjajoče plače kot plačilo za težko in odgovorno delo.

Naj ta izkušnja rodi v vrstah zasebnih nameščenecv spoznanje, da delodajalci grdo in kruto izrabljajo njihovo zaupljivost. Na mesto nagrad mora stopiti plačilo za težko in odgovorno delo.

krat na mesec in ga bo vsak organizirani član stranke sprejemal brezplačno. Za nečlane-naročnike stane od 1. januarja 1926 naprej vsaka številka »Socialista« Din 3.

5. Strankinim članom in somišljenikom priporočamo, da vsi naročijo »Delavsko Politiko«.

6. Za predsednika načelstva se izvoli s. dr. Korun, ki mu je načelstvo razun tega izreklo še posebno zaupanje in to z ozirom na neko proti njemu v zadnjem času nastalo kampanjo, potem, ko se je o nesposobnosti očitkov prepričalo; vodstvo tajniške pisarne pa se je poverilo še za naprej s. Andreju Svetku.

Prijava vojnih žrtev za prevedbo po novem invalidskem zakonu.

Vsi vojni invalidi, vdove in sirote se morajo po novem invalidskem zakonu prijavi v svrhu prevedbe. Rok za prijave traja le tri mesece po sprejemu zakona in mine dne 17. februarja 1926.

Po tem roku vložene prijave se ne bodo več vpoštevale, zato naj vsak pazi, da ga ne zamudi. Prijave sprejemajo pristojna okrajna sodišča (kjer prijavljemec sedaj stalno stanuje). Vsak kdor se prijavi mora prinesiti s seboj:

1. Potrdilo ministrstva za socialno politiko, da mu je od specialne komisije priznana pokojnina. Ker specialno sodišče v Beogradu še dosti slučajev ni rešilo in še mnogo invalidov, vdov in sirot ni dobilo takih potrdil ministrstva za socialno politiko, naj vsi dotični pri prijavi pred sodiščem izjavijo, da se nimajo teh potrdil in da jih predložijo kadar jih bodo dobili, bodisi tudi že po preteku roka za prijavo, to je 17. febr. 1926.

2. Sklep deželnega ali okrožnega sodišča, da mu je priznana ali odmerjena pokojnina in event. drugi pripadki. Kdor ima ta sklep poleg gori navedenega potrdila ministrstva socialne politike, naj ga vseeno predloži.

Kdor pa nima potrdila ministrstva o reviziji specialne komisije in ne sklepa deželnega ali okrožnega sodišča o pokojnini, naj to sodišču navede, izkaže pa naj se z invalidskim uverenjem, vdove, sirote ali pa svoji s plačilno polo nekdanje vojaške intendence ali odrezkom nakaznice.

3. Potrdilo pristojne finančne uprave, to je Računovodstva delegacije ministrstva financ v Ljubljani, da mu pokojnina ni ustavljena. Kdor se zgleda sam pri računovodstvu v Šentpeterski vojašnici v Ljubljani, mu bodo tako potrdilo takoj izstavili. Sicer je pa izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov izposloval, da bo omenjeno računovodstvo uradno razposlalo taka potrdila vsem, ki jim pokojnina ni ustavljena odtod nekaterim navedlo, zakaj je prekinjena. Oni pa, katerim je ministrstvo ustavilo pokojnino, računovodstvo ne bo izdalo ali poslalo takih potrdil. S tem bodo nekako obveščeni, da so predlagani potom specialne komisije za redukcijo.

Kdor bi od onih, ki prejema redno pokojnino slučajno ne prejel takega potrdila do 25. januarja 1926 si ga mora poskrbeti pred 10. februarjem sam, da more prijavo še toliko pravočasno izvršiti, da bo lahko poslal potrdilo okr. sodišču, da se je prijavil računovodstvu v svrhu nadaljnega neprekinjenega nakazovanja. Računovodstvo more imeti vsa potrdila sodišč v rokah do 21. februarja 1926.

4. Potrdilo, koliko je plačal

davka za časa onesposobljenosti (pri vdovah in sirotah tudi mož in oče) in koliko ga plačuje sedaj. To potrdilo si mora priskrbeti pri davčnem uradu vsak sam. Davkarije so jih dolžne po zakonu izstaviti brez takse. Nekateri bodo event. morali iskati taka potrdila pri dveh davčnih uradih in sicer tam, kjer so bivali stalno za časa onesposobljenja in tam kjer prebivajo sedaj.

Aktivni vpokojeni oficirji invalidi morajo poleg vsega gori navedenega predložiti še dekret o vpojivti.

Družinski očetje in matere ter oni, ki vzdržujejo stariše ali svoje naj vprašajo pri prijavi, katere dokumente jim je treba še naknadno predložiti glede priznanja dodatkov.

Potrdila, ki jih izdajajo sodišča pri prijavi, je treba brezpogojno najkasneje do 21. februarja 1926 poslati Računovodstvu delegacije ministrstva financ, odsek za vojaške mirovine v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica najbolje priporočeno ali osebno. Kdor ne predloži potrdila do tega dne, se mu pokojnina prekine.

Sodišča morajo sprejemati sploh vsako prijavo. Ker ne ve nihče, kdo je predlagan za redukcijo, posebno državni nameščeneci, ki ne prejemajo pokojnin in se jim ni mogla ustaviti, naj se vsak prijavi sodišču.

Reducirani bodo po novem zakonu še dobili obvestila, ali je redukcija potrjena ali ne. Vsak reduciranec bo imel pravico 6 mesecev za obnovo postopanja.

Izvršilni odbor v Ljubljani.

ŽIKA

je najboljša žitna kava.

Resolucija sprejeta na pokrajinskem zboru.

I.

Socialistična stranka Jugoslavije je razredna politična organizacija, ki je jedro delavski razred. Ona je edina zastopnica vseh telesnih in duševnih delavcev v mestu in na deželi, ki so navezani na donos lastnega dela, ter je edina realna delavska stranka.

Od vseh meščanskih in fevdalnih strank jo nepremostljivo loči njen politični, gospodarski, socialni in kulturni ter internacionalni program, ki temelji na načelu razrednega boja.

Od komunistov se loči programatično in taktično.

Ostale grupe, ki se pojavljajo v delavskem gibanju, se ločijo od nje po svojih političnih nerealnih in utopičnih programih.

Upostaviti, razširiti, poglobiti in utrditi strankino gibanje in strankino organizacijo v smislu programa in z inicijativnim nastopanjem v vsem političnem in javnem življenju sploh, brez koalicij in vezanja s kakršnokoli politično stranko ali grupo.

Vsak vpliv na strankino politiko, tako grupe kakor posameznikov, ki bi bil v stanju zavesti stranko s programatično-taktične linije in jo spraviti pod vpliv strank, grup, ali posameznikov, je izključiti.

Stranka priznava organizatorično neodvisnost razrednih strokovnih organizacij, smatra pa se za politično predstavnicu vsega delavskega gibanja in določa svojo taktiko v politiki, delavskem gibanju in v javnem življenju sploh, le v smislu strankinega programa, neodvisno od metod in sredstev, ki jih uporabljajo strokovne organizacije.

Delavske gospodarske organizacije so važna opora proletarskemu razrednemu boju, dokler služijo svojemu namenu in cilju, priznavajoč gospodarsko demokracijo. Izrabljanje gospodarskega vpliva teh organizacij na kakršenkoli način,

bodisi kolektivno ali po posameznikih, v stranki ali napram stranki, mora biti onemogočeno.

II.

Proti politični in socialni reakciji, proti birokratičnemu, policijskemu in militarističnemu režimu in fašizmu naj stranka koncentrira (osredotoči) vse svoje sile in smatra to nalogo za svojo prvo dolžnost.

III.

Pokrajinski strankin zbor SSSJ za Slovenijo stoji pred dejstvom, da je delavsko gibanje v Sloveniji številčno šibko, v kljub temu pa organizatorično do skrajnosti razcepljeno in desorganizirano.

Pokrajinski odbor ugotavlja, da je obsojeno delavsko gibanje v Sloveniji iz teh razlogov v vseh svojih panogah organizacijsko in družabno v nemoč.

Zato odobrava konferenca vsa stremjenja, ki gredo za vpostavitvijo organizacijskega edinstva cellega delavskega gibanja, ki stoji na temelju razrednega boja.

Tako edinstvo bo po njenem mnenju samo na sebi močna privlačna sila za delavstvo, ki se izgublja danes po organizacijah, ki se ne grupirajo na zbiralnicah dela, razrednega boja in stanovske skupnosti, temveč po drugih načelih. Iz teh organizacij je delavstvo treba iztrgati, ker take organizacije ne morejo pokazati udarne sile pri reševanju vprašanj njegove gnotne eksistence in socialne povzdige, med tem ko jim je borba za nov družabni red docela onemogočen.

Zbor priznava napore strokovnih organizacij, ki so ustvarile na

Prevzetnost

je preveč se zanašati na srečo zdravja misleč: »Meni se ne more ničesar zgoditi!« Nikomur še ni bilo ob zibelki sojeno, da ga ravno nikdar ne bodo zadele bolečine. Najmanj prepričljivo

zadostuje, da se dobe občutne reumatične bolečine, trganje, zbadanje, zabol ali nadležen nahod. Previdni ljudje imajo vedno v hiši Fellerje blagodišeči »Elsafluja«, ki jih zavaruje zoper nemile slučaje. Tudi našim čitateljem priporočamo to preizkušeno, staro dobro domače sredstvo in kosmetikum.

Močnejše in večjega delovanja kot francosko žganje in je najboljšo sredstvo te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din že ob enem z zabojem in poštnino razpošilja po po-

vzetju ali proti v naprej poslanemu denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg br. 202, Hrvatska. Elsa preparati dobijo se po vseh podružnicah konzumnega društva za Slovenijo. Posamezna steklenica Elsafluja je 10 Din, dobi se po vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

državnem strokovnem kongresu v Beogradu z dne 10., 11., in 12. okt. t. l. temelje za strokovno enotnost razredno zavednega delavstva.

Konferenca pooblašča novo pokrajinsko načelstvo SSJ, da vzdržuje v Centralnem delavskem svetu zvezo z nepolitičnimi, na razrednem temelju stoječimi strokovnimi, združnimi in kulturnimi organizacijami v svrhu skupne obrambe delavskih interesov.

Dopisi.

Ptuj. Zopetna škoda za mestno upravo (občino) pri kopališču. Mestno kopališče ima vsestransko smolo. Pred nekaj dnevi, to je 11. in 12. t. m. je kopališče zamrznilo in vsled tega bilo zaprto. Dne 16. t. m. ob 4. uri zjutraj je izbruhnil požar. Krivda leži na upravnem vodstvu, ker se premalo briga za naprave v kopališču. Vodne cevi

so premalo zavarovane pred mrazom, drugi so pločevinaste cevi od peči in drugih takih naprav, premalo zavarovane pred deskami in žaganjem. Tako potem lahko nastane požar. Dobro je le, da ni bil katastrofalen.

Zanimivo je tudi, ako se kdo vpraša, kako je s požarom v kopališču? Eh, kaj bode led gorel. Take in podobne odgovore se dobi. Pri tem slučaju zopet vidimo, da se

brigajo mestni očetje za vse druge stvari, dobrobit mestne občine in občinskih podjetij pa jim je deveta briga.

Gospodinje ali se zavedate svojih dolžnosti? Ali veste, da je zdravje Vaše družine v Vaših rokah? Nesnaga in umazanija sta največja sovražnika zdravja, pobijte jih uspešno le ako uporabljate za pranje in čiščenje samo milo »Gazela«.

Srečno in veselo
Novo leto 1926
želi cenjenim naročnikom in bralcem
Uredništvo in uprava.

Srečno in veselo novo leto
želi
gostilna „PRI KOLOVRATARJU“ pred škofijo
T. in M. Bizil.

Srečno in veselo novo leto
želi
kavarna VOSPERNIK, Stari trg
JAKOB in NARIJA VOSSEPNIK.

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem
trgovina T. GROŠELJ, Poljanska c. 7.

Srečno in veselo novo leto
želi
gostilna pri „NACETU“, Martinova cesta
IGNAC BANKO.

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem
Srečo Potnik in drug, Ljubljana, Metelkova ul. 13
Parna destilacija esenc, električnih proizvodov.
eterov ter izdelovanje sadnih sokov i. t. d.

Srečno in veselo novo leto
želi
„VINOTOČ“, Viktor Sedej
Kolodvorska ul. 26.

Srečno in veselo novo leto
želi
restavracija „NOVI SVET“, Gosposvetska cesta
IVAN GORŠE.

Srečno in veselo novo leto
želi
gostilna „KAJFEŽ“, Florjanska ul. 26.

Srečno in veselo novo leto
želi
kavarna „PREŠEREN“, Sv. Petra nasip
Karl in Leopoldina Polajnar.

Restavracija „LJUBLJANSKI DVOR“
želi svojim gostom
srečno in veselo novo leto!
Bogdan Pupavec.

Hotel „MIKLIČ“
Kolodvorska ulica pri Glavnem kolodvoru
želi svojim gostom
veselo in srečno novo leto
ter priporoča svoja priznana najboljša vina po najnižjih cenah.
Franc Miklič, hotelir.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
želi vsem cenjenim obiskovalcem
srečno in veselo novo leto!

Srečno in veselo novo leto.
IVAN PUŠNIK
paromlin
Šmartno pri Slovenjgradcu

Srečno in veselo novo leto želi
Restavracija pri **št. 6. LJUBLJANA.**

Prav srečno novo leto 1926
želi svojim naročnikom in znancem
tvrтка „JUGOMETALIJE“
r. z. z. o. z.
Centrala: LJUBLJANA. Podružnica: TRBOVLJE.

Srečno in veselo novo leto želi
Restavracija pri „LEVU“
IVAN in ROŽA HERCOG, lastnika.

Srečno in veselo novo leto želi
ŽARGI IGNAC, trgovina
V LJUBLJANI, Sv. Petra cesta.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča za obilen obisk
kavarna in restavracija „LEON“, Kolodvorska ulica
Leon in Fani Pogačnik.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
JOSIP in LEOPOLDINA MASTNAK,
restavrater hotela „SLON“ v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča
hotel in restavracija „LEOYD“, Ljubljana, Sv. Petra cesta
Marija Tauzes - Mille.

Srečno in veselo novo leto
želita
Peter in Josipina Rošak
restavracija pri „KOŠAKU“

Srečno in veselo novo leto
želita vsem obiskovalcem
NARODNE KAVARNE
Gosposka ulica. J. in A. CARL

Srečno in veselo novo leto
želi vsem odjemalcem detajlna trgovina konf. tovarne
Fran Derenda & Cie.
Ljubljana Erjavčeva c. št. 2.

Srečno in veselo novo leto

želi

restavracija „**GLAVNI KOLODVOR**“ v Ljubljani.

Josip in Marija Majdič.

Srečno in veselo novo leto

želi

ZADRUŽNA BANKA v Ljubljani

Srečno in veselo novo leto

želi svojim odjemalcem

konfekcijska trgovina DRAGO SCHWAB

Židovska ulica.

Srečno in veselo novo leto

želi

restavracija „**ZADRUŽNI DOM**“

GLINCE, Tržaška c. 10.

Srečno in veselo novo leto

želi

manufakturna trgovina MARIJA ROGELJ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 26.

Vsem zadružnikom in zadrugaricam

želi

veselo novo leto

Konzumno društvo za Slovenijo.

Vsem našim cenjenim odjemalcem želim

srečno in veselo novo leto

Kolinska cikorija

Srečno in veselo novo leto

želita

vsem cenjenim odjemalcem in obiskovalcem

Jakob in Malči Zalaznik

pekarna — slaščičarna — kavarna

A. & E. SKABERNE

manufakturna - veletrgovina

Na debelo! Ljubljana. Na drobno!

SIEGEL & DRUG

d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Lubljana, Dunajska ces. 31

Svitavy

(Č. S. R.)

Wien

(Nem. Avstr.)

Prva delavska pekarna

želi

svojim cenjenim odjemalcem

veselo novo leto.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

„Zora“ sveče,

„Zora“ pralni prašek,

„Zora“ nočne lučice dobiva

se v vseh trgovinah konzumnega društva.

Kar ne veš vprašaj

Univerzalni informativni
Biro

„**ARGUS**“

Knez Mihailova ulica 35

Telefon 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Vedno zadnje novosti

v damskih in moških
filc in velour klobukih
ter moderniziranje istih
po najnovjših modelih
v tovarni

slamnikov in klobukov

FRANC CERAR

Domžale.

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80,
fini in moderni D 108, krasni iz
pristine dlake D 190, najfinejša
specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

R.

STERMEČI

Celje, št. 56

Ilustrovani cenik z čez
1000 slikami se pošlje
vsakemu zastoj, vzorci
od sukna, kamgarna in
razne manufakturne ro-
be pa samo za 8 dni na
ogled. Kdor pride z vla-
kom kupoval, dobi na
kupu primerno povrnitev
vožnje. Kar ne ugaja in
ni odrezano, se zamenja
ali vrne denar. Naročila
čez D 500 poštnine pro-
ste. Trgovci en gros cene.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem kino-obiskovalcem

ELITNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto

želi

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto želi

KAVARNA „EMONA“

JAN FIALA, kavarnar in restavrater.

Srečno in veselo novo leto

želi

Društvo za prodajo „SINGER“ šivalnih strojev
BOURNE & COMP.

Srečno in veselo novo leto

želi

FRANC BAR, trgovina pisalnih strojev.

Srečno in veselo novo leto

želi

IVAN JAX in sin, Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto.

Vinko Jamnik

paromlin

Meža-Dravograd

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih
ozirov potrebno, da uživa

kavni nadomestek

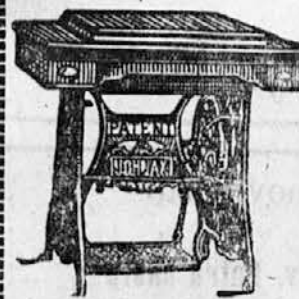
temu se najtopleje priporoča, da poskusi **FRANCKOV**

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno fako ceneno, kakor
okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvr-

šitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena

leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno:

Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

10 letna garancija. Pisalne stroje **Ad-**

ler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn.

Dürkopp, Styria, Waffnerad, Kayser.

Svetovno
znano

„FOX“

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.

Preizkušajte mirne duše najprej vsa mila! — Naposled se boste odločili vendar le za Elsa-mila.

Ta mila zdravja in lepote niso samo prijetno dišeča in močno se peneca toaletna mila, ampak imajo v sebi tudi

še medicinsko preizkušene, dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se pet vrst Elsa-mil. Elsa-lilijino mlečno milo, Elsa-

glicerinsko milo, Elsa-boraksno milo, Elsa-milo za britje, Elsa-katransko ali šampon milo. Za preizkušnjo 5 kosov Elsa-mila že ob enem z zavojnino in poštnino za 52 Din. Proti vnaprej poslanem denarju. Po povzetju za 10 Din več (za poštnino). Naročila upraviiti:

lekarnarju Eugen V. Feller v Donjoj Stubici, Elsa trg 202, Hrvatska. Elsa preparati dobijo se po vseh podružnicah konzumnega društva za Slovenijo. Posamezna steklenica Elsafluja je 10 Din, dobi se po vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

t. l. ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Večer bo trajal izjemoma 2 uri. Na sporedu je kratko elementarno predavanje, nato pa je na sporedu glasba in petje. Akademija bo izdala za ta večer poseben spored, na katerem bodo natisnjene vse posamezne točke tega večera.

Pevski zbor »Grafika«, ki priredi 21. t. m. v filharmonični dvorani svoj prvi javni koncert, je mlad zbor, sestavljen iz samih članov grafičnega društva. Razveseljivo je za človeka, ki opazuje naše glasbeno življenje, dejstvo, da je v teh materijalističnih časih še toliko idealnih in požrtvovalnih pevcev, ki navzlic temu, da prebijejo skoro ves dan v nezdravih delavnicah, posvetijo še del svojega prostega časa umetnosti. Kaj premore dobra volja, je pokazal zbor že na zagrebškem koncertu grafičnih pevskih društev, kjer je nastopil skupno z »Jedinstvom« iz Beograda in »Sloge« iz Zagreba. Dasi najmlajši zbor, je vendar odnesel lovor zmage, kar ni priznala le kritika, ampak tudi zagrebško občinstvo, ki je z burnim aplavzom zahtevalo ponovitev vsake pesmi. Nadejamo se, da bo tudi ljubljansko občinstvo znalo ceniti trud mladega zbora in da ga bo z obilnim posetom koncerta moralno in gmotno podprlo v njegovem stremljenju.

Dopisi.

Črna. (Proračunska seja občine Črna). V nedeljo, dne 6. septembra se je vršila v Črni javna občinska seja, ki je obravnavala proračun za leto 1926. Z ozirom na to vprašanje imamo socialisti sledeče mnenje.

Po županu predloženem proračunu se je ugotovilo, da ni bilo treba nobenih izprememb razen postavke XIII., ki se nanaša na potrebe cerkvenika, katero se je popolnoma črtalo in sicer na predlog s. Brumena. S. Brumen je povdaril, da cekvena občina in politična oblast nimata nič skupnega, torej politična občina nima s cerkveno upravo nobenega razmerja. Posebno ponosni smo na nekatere postavke, ki jih tukaj navajamo. 1. Ubožni proračun zneso eno tretjino vsega proračuna; v ta namen je stavljena v proračunu svota Din 138.200. 2. Za kmetijske namene je predviden Din 25.000. Posebno v ta namen bo treba vsako leto velikih svot, da se podpre kmeta pri živinoreji, pomore pri nabavi umetnih gnojil, da bo lažje prenašal ogromne izdatke, s katerimi se mora boriti naš revni kmet. 3. Posebno hvalevredna je ustanovitev obrtne šole v Črni, v kateri imajo obrtniški vajenci priliko, da se poučujejo potrebnih stvari, katere bodo rabili pri svojem bodočem poklicu.

To šolo bi lahko posečali tudi mladi rudarji, žal, da imajo ravno mladi fantje tako malo zanimanja za izobrazbo.

Šolo vzdržuje v celoti občina in ni treba nikomur nič prispevati za njo. Proračun je bil odobren in sicer v znesku 15.000 Din za izobraževalne namene sploh. Za stroške, ki jih ima občina s cestami, je predviden Din 100.000. Ogromne stroške ima imenovana občina vsako leto s cestami vsled tega, ker se je iste prej zanemarilo; posebno motove so morali v zadnjih letih zgraditi na novo. V tekočem letu je tudi neurje napravilo precej škode in nepotrebnih izdatkov.

Ves predloženi proračun znaša 365.990 Din; ako odračunamo navedene postavke, ki znesejo 278.200 dinarjev, potem dobimo jasno sliko, da ni vseeno, kdo sedi v občinskem odboru. Ljudje, ki bi ne imeli

smisla za uboge, za kmete, izobrazbo itd., bi gotovo izdelali drug proračun, kakor se to že sliši. V prihodnje bomo poročali, kdo plača občinske doklade in kdo ima potem pravico biti zastopan v občinskem odboru.

Občinar.

Iz Velenja. V »Napreju« št. 50. dne 12. decembra t. l. smo čitali hvalno pesem dopisnika iz Velenja, da so namreč Korunoveci in komunisti popolnoma pogoreli. Baha se, češ da so imeli 8. decembra shod, ki je bil precej dobro obiskan in na katerem je razvijal program in idejo »Sloge« odnosno »Skupnega doma« in tudi agitacijo za samostojni nastop pri volitvah v Delavsko zbornico g. Leskovšek iz Celja. Dopisnik pravi, da je imela naša stranka s komunisti dne 6. decembra skupni shod, na katerem je bilo navzočih samo 6 ljudi. To je navadna laž, dopisnik zavija in namenoma laže. Res pa je, da se je vršila 6. decembra seja odbora strokovno organiziranega delavstva v podružnici »Zveze rudarjev Jugoslavije« v prostorih g. Drobeža v Pesjem in da je prišlo na sejo vseh šest funkcionarjev; nobenega ni manjkalo, preveč je bil le Pevec, kateri pride vsako stvar kontrolirat, če mu ugaja ostane, drugače pa gre. Za nas je merodajno samo to, da naša organizacija nima nobenih stikov s komunisti, tem manje pa, da bi sklicevala skupne shode; ona gre po svoji začetni poti naprej do cilja za zmago delavskega razreda. Dejstvo pa je, da so gg. Bernotovi faktično pogoreli. Na omenjenem shodu je bilo od 600 zaposlenih rudarjev 20—25 članov, to je znak, da so sili samo obljubljanja in fanatizma in da je pri sedanjem težkem obstanku našega velenjskega rudarja, kateri je najbolj izkoriščen in najslabše plačan v celi Sloveniji zločin, da jih odvajajo od strokovne enotnosti. Nočejo čakati tudi na tovarne, katere misli zidati Martinšek v »Skupnem domu«. Začeli so se oprijemati strokovne organizacije »Zveze rudarjev Jug.«, katera ima trdno podlago za izboljšanje gmotnega položaja delavstva. Zato najiskrenejšje pozdravljamo in želimo, da se ideja strokovnega ujedinjenja uresniči, da se sodrugi z leve in desne jekleno oprimejo organizatoričnega dela, da se podružnici Z. R. J. Velenje postavi na ono stališče, kakor je bilo l. 1919. Potem bodo lahko delavski zastopniki na merodajnem mestu odločneje branili delavske pravice. — Odbor SSJ v Velenju.

Škofjvas pri Celju. Teharskim sodrugom! Pri Vas imate občinskega odbornika Šušteršiča, ki zastopa SLS, katero zastopa obenem, poleg drugih, tudi v celjskem okrajnem zastopu, kjer se kaže velikega »prijatelja« delavcev, o čemur vesta mnogo povedati ss. Lebič in Lešnik, ki se morata energično boriti za delavske koristi. Delavei! Kjer Vas ne marajo, ne marajo gotovo tudi Vašega denarja, po tem se ravnajte! Imate tudi občinskega tajnika, če se ne motimo, Stojan-a, ki menda zastopa narodno socialno stranko, ki je sedaj ni več. Ta gospod se kaj rad druži s Šušteršičem in je tudi velik »prijatelj« delavcev. Delavei, ali zna na Teharjih samo Stojan pisati? Seveda imajo gotovi ljudje sedaj korajžo na delavce in to vsled nesrečnega razpora med delavei, ali tudi to bo minilo. Da, da dinarji so od delavcev dobri, vse drugo jih pa ne briga! Delavei iz Teharjev: mi moramo izpolnjevati vse postave in predpise, pazite ali tudi razni gostilničarji in mesarji izpolnjujejo vse gostilniške in mesarske predpise in postave? Če ne, ali veste kaj vam je storiti, naznaniti kršitelje predpisov! Se še vidimo!

Opazovalec na vse strani.

Brežice. Resnica hčerka božja, kje si? »Napreju« razlaga na dolgo in široko v 49 števeh. »Napreja« konkurz Sloge. Razlaga seveda po svojemu, ta njegova razlaga je polna zavijanja in laži, on se ne dotakne nitin

z besedico fakta. V prvi vrsti in prva beseda, ki jo je »Napreju« zapisal je: Kristanovci se že pet let trudijo, da bi spravili Naprej v grob. Zakaj »Napreju« ne pove resnice, — da je prišla Sloga v konkurz vsled tega, ker ni mogla izplačati dolga, ki ga je naredil Bernot. Resnica je, da je s. Varlec pristal na vse ugodnosti napram Slogi in da je bil tako potrpečljiv, da je čakal celo leto na izplačilo. Ko je pa potekel zadnji rok izplačila, je čakal še 14 dni ter šel k omenjenemu rudarju, naj mu jamči, v tem slučaju, da bo čakal Slogo do takrat, da mi bo dolg lahko izplačala. Toda omenjeni rudar ni hotel nič slišati o kakem jamstvu za Slogo. Sedaj je pa omenjeni rudar dal neko vodeno izjavo, da jamči za Slogo, ta izjava pa ni tič ne miš. Omenjeni rudar tudi ne more jamčiti, kajti njegovo posestvo ni vredno niti ene četrtine tega, kar dolguje Sloga s. Varlecu. Toraj vse, kar piše »Napreju«, je farbarija članov in javnosti sploh. »Napreju« štuli vse mogoče v to vprašanje, kakor delavsko zbornico, napredek njegovih članov, samo tega ne pove, kar bi moral, namreč da Sloga in vsi člani ne morejo izplačati dolga, ki je nastal vsled Bernotovega gospodarstva. Ako bi si bila Sloga nabavila kako imetje, kupila kako hišo itd. ne bi bilo nič posebnega, če bi bila imela dolg, toda Sloga nima najmanjše vrednosti. Mi samo obžalujemo člane Sloge, da ne izprevidijo, kam vse to pelje. Delavec žrtvuje danes mnogo, pritrjuje svojim ustam, ali kaj pomaga, ko pride vse to v nepravne roke. Kadar bodo delavei pri Slogi spoznali, da je njihovo gospodarstvo slabo vodeno, jo bodo zapustili. Iztirjanje dolgov za »Napreju«, kakor Bernot omenja, bo prineslo malo vsepa, o tem bomo pozneje pisali. Seveda vemo, da la Umek in drugi taki lahko jamčijo za Slogo, če treba tudi za 2 milijona, pa ne mislite z vrednostjo, ki jo nimajo, ampak z besedo. V sedmi koloni »Napreja« se piše, da se Varlec ne zadovoljuje z jamstvom, seveda ne s takim, ki nima nobene druge vrednosti kakor prazna beseda.

Varlec je omenjenemu rudarju in g. Langofu izrecno povdarjal, da bo čakal poljubno dolgo na plačilo, če mu jamčijo s protivrednostjo njegovega dolga. Tako je, g. Bernot in nič drugače! Toda omenjena dva gospoda sta se umaknila, ko je bilo treba dati jamstvo dejansko. V isti števi »Napreja« piše Bernot na Jeramov odgovor: Mnogo jih je že odletelo, mi pa pravimo, da jih bo še mnogo odletelo, pa ne med pleve, kakor pravi Bernot, ampak odleteli bodo na rodovitna tla, kadar bodejo spoznali »Napreju« in njegove metode.

Izjava.

Naprej me napada radi tega, ker sem predlagal otvoritev konkurza nad Slogo in trdi, da sem imel jamstvo za svojo terjatev napram Slogi.

Tozadevno izjavljam sledeče: 11. septembra 1925 sem bil pri Pencelju in Rinaldu v Trbovljah in dal Pencelju jamstveno izjavo v podpis. On mi je odgovoril, da ne more za Slogo jamčiti. Dva meseca pozneje mi pa pošlje Pencelj neko izjavo, ki pa je bila brez vsake vrednosti, ker ni bila taka, kakor mora biti. Na to izjavo seveda nisem niti odgovoril. Ko sem že predlagal otvoritev konkurza nad Slogo, je Pencelj pri sodnji izjavil, da bo gledal, da se bo moj dolg plačal in da je za to že več tisoč Din nabranih, ali do danes še od tega nisem dobil vinarja. Jaz sem celo te-

daj dal na sodišču izjavo, da umaknem svoj predlog na otvoritev konkurza, če dobim do 20. nov. 1925 plačilo in da bom to sodišču javil. Toda plačila ni bilo, če tudi je sodišče to Slogi naznanilo. Ali sem torej jaz kriv konkurza Sloge?

F. Varlec.

Prosveta.

»Svoboda« na Jesenicah se zelo marljivo giblje. Ima številni tamburaški in kovinarski orkester, marljiv telovadni odsek, ki ima trikrat na teden redno telovadbo. Telovadni odsek ima enoten krog, ki ga je glavni kongres »Svobode« v Ljubljani sprejel z majhnimi izpremembami za obvezen za vso »Svobodo«. Zelo številna je knjižnica, ki se vsled izrednega zanimanja jeseniškega delavstva čimdalje bolj veča. Dramatični odsek se pod spretnim vodstvom s. režiserja lepo razvija in ima pokazati že precej lepih uspehov. Glavna zasluga lepega »Svobodinega« razvoja gre vseskor predsedniku s. Lagoji, tajniku s. Morettiju ter s. režiserju Škrlju. Dne 11. t. m. ob 7. uri zvečer je priredila ta marljiva podružnica v jeseniškem Delavskem domu zelo lepo uspel Cankarjev večer, na katerem sta složno sodelovala tamburaški in dramatični odsek. Poročilo o tem večeru prinašamo v drugem delu lista.

Delavska akademija. Deseto predavanje Delavske akademije se je vršilo v četrtek 3. t. m. v Mestnem domu ob navzočnosti 200 poslušalcev. Predaval je s. Golouh o leposlovju. Predavatelj je k svojem predavanju vzel kriterij socializma in je tudi naglašal vedno le socialne poteze pri umetnosti. Na kratko je povdaril, da se leposlovje in umetnost ni mogla nikdar popolnoma iznebiti socialnih motivov. Najbolj pa se je približal pravemu pojmovanju življenja, kakor je realizem in naturalizem, katerega velika mojstra sta Francoza Flaubert in Zola s svojim nesmrtnim »Germinalom«. Drugi veliki izraževalci velikega ljudskega trpljenja je francoski kipar Meunier. Tudi slovenska umetnost in leposlovje, čast jima, izobilujeta socialnih motivov. Največji slovenski sin, Ivan Cankar, je hkrati tudi besednik vsega slovenskega trpečega ljudstva, njegov »Hlapec Jernej« pa je simbol našega proletarijata. Po svetovni vojni prihaja v leposlovje novo življenje, ki bo dalo poeziji tudi pristno socialno značaj. Z rusko revolucijo je nastala na vzhodu tudi duševna revolucija. Nastaja nova ruska literatura, ki ne zaostaja za klasično. S. Golouh je prebral par pesmi ruskih pesnikov Orješina in Mariculova, ki so napravile globok vtis. Končal je s pozivom na slovensko mladino, naj se obrne do socialnih motivov in naj nam ustvari slovensko socialno leposlovje. Dasi predavanje ni bilo izčrpano in strogo znanstveno zasnovano, je vendar s. predavatelj častno izpolnil svojo nalogo. —br—

NAROČAJTE DELAVSKI ŽEPNI KOLEDAR 1926, KI JE ŽE IZSEL!

ZIKA

je najboljša žitna kava.

BUDDHA!
Ako piješ Buddha čaj, vživaš že na zemlji raj!

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Poleg minima zahtevkov pri sklepu miru mora socialna demokracija imeti pred očmi tudi cilj daljših mirovnih stremeljenj. Socialna demokracija mora imeti pri tem pogled ne le na avtonomijo nacionalitet kot nastajajoče gospodarske in prometne enote, ampak tudi na mogočnost, da si dotični novi politični stvori tudi z lastno močjo ohranijo državno eksistenco ter jo samostojno razvijejo.

Najlažji problem je Belgija.

Vzpostavitev Belgije, kolikor se tiče vprašanja krivde, je stvar Nemčije. Zasedenje je bilo namerna žalitev ljudstev po Nemčiji. Belgija kot nevtralna država med Nemčijo, Francosko in Anglijo, je bila za ravnovesje teh držav ob severnem morju potrebna. V interesu končne ureditve po načelu avtonomije narodov in vzpostavitve krepkega nevtalnega ozemlja, pa je potrebno, da se francosko-valonski del Belgije z istočasno ureditvijo meje proti Nemčiji, v dvomljivem slučaju po glasovanju dotičnih občin, loči od Belgije ter zveže s Francijo, kakor flamski severni del s Holandsko. Priznanje lastne avtonomije Flamcem na Holandskem je veliko lažje doseči, kakor med Flamci in Valonci, različni po plemenu. Po tej razdelitvi Belgije se doseže popolno edinstvo francoskega in holandsko-flamskega plemena ter zavarovanje in okrepljenje centralnega pasu med evropskimi glavnimi silami v Holandski. Francoska bi dosegla s tem stopnjevanje za 3,832.000, nevtralna Holandska pa za 4,158.080 duš prebivalstva.

Vprašanje je na sebi toliko enostavno, kolikor se da kraljevina Srbija v celem prejšnjem obsegu tako vzpostaviti, z istočasno združitvijo s Črno goro, kar je itak želja obojnega ljudstva. Bistveno vprašanje Srbije pa se ne more urediti drugače, nego istočasno z Avstro-Ogrskim in Balkanskim problemom.

Srbija kakor je bila pred balkansko vojno 1912, pa tudi razširjena Srbija po Bukareškem miru ni vitalna toliko časa, dokler ne dobi zveze z Adrijo ali pa z Egejskim morjem preko Soluna. Močna Srbija je brez drugega sposobna, da prepreči daljši razvoj Avstro-Ogrske, po drugi strani pa predstavlja iridento ter je ureditev makedonskega vprašanja življensko vprašanje za Srbijo in Bulgarijo. S tem postane srbsko vprašanje, vprašanje cele Evrope in trajna rešitev miru je mogoča le z združitvijo vseh Jugoslovanov v demokratičnem za razvoj sposobnem državnem stvoru, v okviru gospodarske in prometne enote Adrija-Donava-Balkan.

Jugoslovansko vprašanje sili na vzpostavitev etnografske enote Slovencev, Hrvatov in Srbov in istočasno zemljepisne enote Soške doline, vsega avstrijskega Primorja od izteka Timava na severu Adrije pa do izteka Bojane na jugu Črnogore, proti vzhodu Savske, Dravske in Murske doline, po katerih prebivajo Slovenci ogrskega gričevja, ravnine med Dravo, Savo in Donavo, dela Pottisja, koder pretežno bivajo Srbi, proti Bolgarom

Timoska dolina ter Stara Srbija, vključivši Skoplje. To ozemlje na katerem biva 14—15 milijonov ljudi, ne tvori le geografske kulturne enote, ampak najde v Srbiji tudi družici element. S priklopitvijo bogate agrarne dežele kot ozadja na jako razvito morsko obrežje Adrije, na katerem stanuje ljudstvo Hrvatov in Srbov pomorsčakov, par excellence, ter s tvoritvijo narodne države so dane vse garancije, katere zahteva samostojna država, ki se več ne da pripeti, ne vojaški, ne gospodarski na rep Nemčiji ali Italiji ali Rusiji. **Ako se ta država vključi v veliko gospodarsko skupino Adrija-Donava-Balkan v zvezo, dana je stvoritev nove sile, katera bi dala končno ravnovesje Evrope in bi bila ob enem prvi korak za stvoritev državnega edinstva cele Evrope.**

Razmerje Bolgariji proti Srbiji, Avstro-Ogrski in Rumuniji je bilo doslej moteno ravno vsled podvezanja Srbije po Avstro-Ogrski. Bolgarska je v severnem delu Donavska dežela. Vpadna dver Dobrudža potrebna je v varstvo Bolgarije. Le vsled samoljubnega stopanja Ruske in brezeiljnega podpiranja Rumunske po centralnih državah l. 1878, se je Dobrudža odtrgala od svojega geografskega glavnega debla. Ljudska zmes v Dobrudži je taka, da se upravnim potom in po naravnem razvoju da v najkrajšem času bulgarizirati kakor je tudi Rumunija v kratkem času ondi mogla najti podlago.

Ako Srbija postane vsled stvoritve jugoslovanske enote svobodna, potem postane tudi rešitev macedonskega vprašanja precej enostavna. Ni res, da je etnografski živelj Macedonije kar tako brez drugega bolgarski. Tudi ni res, da je Macedonija vedno težila proti Bolgariji in je popolnoma neresnično, da je Macedonija kedaj tvorila gospodarsko in prometno enoto z Bulgarijo. Macedonsko narečje je prehodno narečje med srbsčino in bolgarsčino, s tako majhnimi razlikami, da bi državna uprava ali srbska ali bolgarska ne imela nikake težave. Gotovo je le toliko, da vzhodni del Macedonije na razvodju leve Vardarske doline do bolgarske Morave etnografsko, geografsko in gospodarsko teži k Bolgariji, del desno od Vardarja pa k Srbiji, posebno, ker odpira velikemu jugoslovanskemu kompleksu pot k Egejskemu morju, seveda z oprostivijo Soluna kot samostojnega trgovskega mesta ter gospodarskega prometa vseh balkanskih dežel.

Solun ne spada ne geografsko ne etnografsko h Grčiji. Slovanski Macedonci so segali vedno tik do mesta, odkar sega zgodovina z gotovostjo na srednji vek nazaj. Vse ozadje Soluna je slovansko, Solun je izpadna dver Balkana na Egejsko morje.

Macedonskega vprašanja niti Srbi, niti Bolgari ne razpravljajo stvarno in to vsled ideologij, ki obvladujejo intelektualce obeh strani. Evropa sama o tem silno malo ve. Med nemškimi občinstvom je poznanje slovanskih razmer in dogodkov še tako majhno, da se najbolj čudezne kombinacije brez drugega verjamejo. Berlinski slavist Aleksander Brückner trdi: »Bolgari so ravno tako Slovani kakor Srbi in njih jezik kaže komaj par starih turško-tatarskih besedi.

Različnost med Bolgari in Srbi je šelej tekem stoletja postala pomembna. Prvotno je veljala Morava med Srbi in Bolgari kot meja. Prebivalci med Moravo in Timokom so tvorili početkom zgodovine posebno ljudstvo po narečju med Srbi in Bolgari, kar so še danes. Bolgari v ožjem pomenu v nekdanji Meziji in Slovani v Macedoniji pa niso bili nikoli identični. Srbi svoje preteklosti in samostojnosti niso nikdar tako popolnoma opustili kakor Bolgari, Srbi pa so tudi pred Bolgari po lastni moči zopet prišli do avtonomije in neodvisnosti. Dejanski je srbsko ozemlje nekdanje mnogo dalje segalo na jug in se je zožilo šele s prodiranjem Albancev. Srbi sedaj skušajo nedvomljive razlike v narečju, ki vladajo med Bolgari in Macedonci izkoristiti zase. Macedonija nastopa v srbski in bolgarski zgodovini precej sama zase. Najprej je bila zasedena od Bolgarov, pozneje od Srbov, končno od Turkov. Zgodovinski spomini pa ne smejo biti merodajni, ne za eno ne za drug narod. Ako pa bi bili zgodovinski spomini merodajni, treba je ugotoviti, da je bila Bolgarija, predno so jo Turki docela uničili kot državo, premagana od Srbov, ter da se je Macedonija porazdelila med srbske vojvode. Tekom poznejše zgodovine so Srbi kraljevine in Bosne večkrat poskušali, da se osvobode turškega jarma in so se tudi čistejše etnografsko obdržali, dočim so Turki Bolgarsko, kot prehodno deželo proti Donavi posebno kolonizirali in popolnoma podjarmili. Za razmerje med Srbi, Bolgari in Macedonci je ta okoliščina posebno pa turška organizacija v 18. in 19. stoletju merodajna.

V Macedoniji in Bolgariji so Turki enakomerno potlačevali. Samoobramba narodnega življenja je v teh deželah bila izključeno v rokah pravoslavne duhovščine, katero pa je upravljal grški eksarh v Carigradu. Posebno po osvoboditvi Srbije so Turki in Grki še bolj protežirali bolgarski eksarhat. Tako šele je turško posalništvo in posebej organizirano duhovstvo vezalo Macedonci in Bolgare. Pravoslavno duhovstvo je bilo na Balkanu sploh edini vzdrževalec šol. To pravoslavno duhovstvo je macedonski živelj polagoma usmerilo proti bolgarsčini. L. 1893 bilo je v vilajetu Solun 211, Bitolj 198, Štip 105, Odrin 97, Carigrad 3, skupaj 614 bolgarskih šol s 33.147 učenci in 863 učitelji. Sekundarnih šol bilo je: Solun 24, Bitolj 12, Štip 11, Carigrad 1, skupaj 48 šol s 2033 učenci in 130 učitelji, poleg tega deški in dekliški gimnazij v Solunu. Proti temu pa so imeli Srbi v Carigradu, Solunu, Bitolju in Skadru le po 1 ljudsko šolo, pač pa v vilajetu Kosovo 110 šol s 3512 učenci. Z intenzivnim osnovanjem ljudskih šol zadnjih 30 let so toraj Bolgari Srbe daleč prehiteli. Druga vez med Bolgari in Macedonci je bila politična zarotna organizacija s četovanjem v obeh deželah proti turškemu nasilju poleg že osvobojene Srbije. Srbija je lahko lastno silo odmenila lastni državi, dočim so Macedonci in Bolgari šele stremeli po osvoboditvi, so toraj dobili v zarotnih četah in pravoslavnem duhovstvu stalne točke tesnega stika. Tako toraj so l. 1878 stale vse simpatije macedonskega prebivalstva na strani Bolgarov. Ako ta okoliščina govori za aneksijo Macedonije Bolga-

rom, po drugi strani izhaja iz čisto politične vzgoje. Macedonski jezik se bliža v zapadnem in severnem delu Srbom, v vzhodnem pa tvori prehod na bolgarsčino. Etnografsko je Macedonija precej brez pomena ker je turška, vlaška in arnavtska zmes mnogo močnejša kakor pri Srbih in Bolgarih. Prva diferencijacija med Srbi in Bolgari je nastala šele od l. 1878 naprej, ter se je od zunaj umetno vedno pospeševala. Z organizatoričnim državnim delom po načrtu pa se da ta diferencijacija v eni sami generaciji docela odpraviti. Odločilno je koncem koncev edino le vprašanje gospodarske in prometne enote. Ne le, da je Srbija po prirodni poti zvezana v Moravsko in Vardarsko dolino preko Soluna z Egejskim morjem, ampak moravska-varcarska črta je sploh postala internacionalna zvezna črta prve vrste za celo Evropo. Moravska-varcarska dolina loči ves balkanski potok na dve prometni polovici z mestoma Solun in Carigrad. Druga zveza Srbije z Adrijanskim morjem je sicer mogoča, zanjo pa mnogo manj koristna. Ako je Solun za Srbijo gospodarski za polni samostojni razvoj življensko vprašanje, je to mesto za Bolgarijo poleg Kavale, Dedeagač in Carigrada le postranskega pomena.

(Dalje prih.)

ZA TISKOVNI IN VOLILNI SKLAD.

Do sedaj nabranih	Din 18.593.15
Ule Anton, Zagorje	10.—
Segula Ivan, Ptuj	10.—
Na nabiralno polo št. 33 nabral s. Bolha med sledečimi sodrugi:	
Vasle Ferdo	10.—
Leskošek Franc	6.—
Zaje Vincenc	2.—
Hribar Franc	2.—
Tajnik Franc	2.—
Krivec Avgust	2.—
Kovač Anton	2.—
Pukmeister Jakob	2.—
Slemenšek Franc	3.—
Na nabiralno polo št. 44 nabral s. Salesnik med sledečimi sodrugi:	
J. J.	7.50
Valenčak Ferdinand I.	6.—
Marn Hinko	10.—
Salesnik Ivan	6.—
Kasnik Hubert	5.—
Klaus Franc	5.—
Kuranda Franjo	10.—

Skupaj Din 18.693.65

Vedno zadnje novosti

v damskih in moških fclc in velour klobukih ter moderniziranje istih po najnovejših modelih v tovarni

slamnikov in klobukov
FRANC CERAR
Domžale.

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80, fini in moderni D 108, krasni iz pristne dlake D 190, najfinejša specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

R.
STERMECER
Celje, št. 56

ustrojeni cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa sam za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom kupovat, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez D 500 poštnino proste. Trgovci en gros cene.

SIEGEL & DRUG

d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska ces. 31

svitavy

(Č. S. R.)

Wien

(Nem. Avstr.)

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih oziror potrebno, da uživa

kavni nadomestek

temu se najtopleje priporoča, da poskusi FRANCKOV

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.